

රාජ්‍ය මුදල් ප්‍රතිපත්තිය - ප්‍රශ්න හා ප්‍රාර්ථනා

එච්. ඇම්. ආර්. ඇල්ලෙපොළ

ජ්‍යෙෂ්ඨ අර්ථ ශාස්ත්‍රඥ, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

“රජය” යන පැරණි තේරුම අනුව, මහජන ආරක්ෂාව, නීතිය හා සාමය රැකීම, යුක්තිය පසිඳවීම හා සෞඛ්‍යාරක්ෂක කටයුතු වැනි පොදු සේවා සැපයීම සඳහා අවශ්‍ය බදු රැස්කිරීමේ කාර්ය පැවරී ඇත්තේ යයිද, රටේ නිෂ්පාදනය නති පුද්ගලයන් අතේ තිබීම අක්‍රමික හා අසතුටුදායක යයිද සලකන ලද රාජ්‍යයක්ව පැවති ශ්‍රී ලංකාව පසුගිය දශක තුන ඇතුලතදී සැහෙන පමණ එම තත්ත්වයෙන් ඇත්වී ඇත. අද සියළුම දේශපාලන මතිමතාන්තර අනුව බැලූවිත් “රාජ්‍යය” යනු කාර්ය භාරය ඉතා පළල් ක්ෂේත්‍රයකට අයත් වන්නේය.

මීට හේතුවූ කරුණු රාශියක් ඇතත් ප්‍රධාන බලපෑම් දෙකක් ඇත්තේය. පසුගිය මහා යුද්ධයෙන් පසුව අතිශයින් ජනප්‍රිය වූ කේන්ස්ගේ ආර්ථික න්‍යාය අනුව රාජ්‍යය සතු කාර්ය භාරය පළල් වීම යුක්ති සහගත යයි දක්වීමට උත්සාහයක් දරා ඇත. කේන්ස්ගේ මේ ආර්ථික පිළියම ඉදිරිපත් කරන ලද්දේ ලොව දරුණු ආර්ථික අවපාතනයකට භාජනය වූ, ප්‍රමාණවත් ද්‍රවශීලතාවයකින් පහ ගැන්විය හැකිවූ අර්ථ ක්‍රම සඳහාය. එසේවුවද, කේන්ස්වාදය අනුගමනය කළ හෝ ඉන් ආභාෂය ලැබූ ප්‍රතිපත්ති සැලසුම් කළ අය සෑම වර්ගයකටම අයත් අර්ථ ක්‍රම සඳහා රාජ්‍ය වැය යොදා ගැනීමට කේන්ස්වාදයෙන් ඉඩ ලැබී ඇතැයි සිතන.

දේවනුව රජයට ආර්ථික කළමනාකරණය පිළිබඳ විධා දැඩි විගනීමක් පවරන සමාජවාදයට නැඹුරුවූ සංකල්පය අනුවද, ආර්ථික කටයුතුවල පළල් වශයෙන් රජය මැදිහත්වීම යුක්ති සහගත ලෙස සැලකිය. මෙම ආකාරයෙන් සිතීම හේතුකොට ගෙන රජයේ අනුග්‍රහය සහිත ආර්ථික සංවර්ධනයට හා ශුභසාධනයට අදාළ ප්‍රතිපත්ති ගණනාවක්ම සකස්කිරීමට අනුබලයක් ලැබුණේය. මෙහි බලපෑම කොතෙක්ද කිවහොත් මෑත අවුරුදු වලදී ශ්‍රී ලංකාවේ ශුභසාධනය සඳහා වැයකළ මුදල සංවර්ධනය උදෙසා යෙදවූ මුදලට බොහෝ දුරට සමාන විය.

දේශපාලන දර්ශනයේ මෙම ආකල්ප කරණකොටගෙන, නිෂ්පාදන හා බෙදහැරීම කටයුතු ඇතුළු ආර්ථිකයේ සෑම මට්ටමකම කටයුතුවලට රජය කෙලින්ම මැදිහත්වී විධාත් පුළුල්වූ කාර්යභාරයක් ඉටුකිරීමට සිදුවූ බව ප්‍රකට කරුණකි. එමනිසා සමස්ත ආර්ථික ප්‍රතිපත්තියේම අංගයක් වශයෙන් රාජ්‍ය මුදල් ප්‍රතිපත්තියේ කාර්යභාරය තක්සේරු කළ යුත්තේ විධාත් පෘථුල රාමුවක් තුළය. මෙය හුදෙක් අයවැයෙහි ආදායම් හා වියදම් තුලනය කිරීමේදී සීමාවූ ව්‍යායාමයක් ලෙස නවදුරටත් නොසැලකිය හැකිය. නිෂ්පාදනය, බෙදහැරීම හා ස්ථාවර ආර්ථිකයක් ඇතිකිරීමේ විධාත් පෘථුල අරමුණු ඉෂ්ඨ කරගැනීමේහිලා අර්ථ ක්‍රමයක් කරා මහ පොත්වන හා මෙහෙයවන ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශනයක් වශයෙන් රාජ්‍ය මුදල් ප්‍රතිපත්තිය විමසා බැලිය යුතුය.

එහෙත් රාජ්‍ය මුදල් ප්‍රතිපත්තියේ මූලික උපකරණය වන අය-වැය වූ කලී නියමිත අවධියක් සඳහා සැලසුමකොට ඇති ආදායම් හා වියදම් පිළිබඳ ප්‍රකාශනයකි. ආදායම් හා වියදම් ප්‍රකාශනයක් වශයෙන් පවතින අය-වැය, නීතියට අනුකූලව, විසර්ජනය හා වියදම් පාලනය සඳහා යොදාගන්නා පදනම වෙයි. මුදල් වියදම් කරන දෙපාර්තමේන්තු වාර්ෂික විසර්ජන පනතේ නියම කර ඇති සීමා හා උපදෙස් අනුගමනය කිරීමට බැඳී ඇත. ඒවා උල්ලංඝනය කළහොත් ජාතික රාජ්‍ය සභාව මගින් පත්කර ඇති රාජ්‍ය ගිණුම් කමිටුවට වගකිව යුතුය. වියදම් හා ආදායම්වල ප්‍රමාණය හා අරමුණු නියම කිරීමෙන් ආර්ථික සංවර්ධනය, ඉතිරි කිරීමට අනුබල දීම, ආදායම් ප්‍රතිව්‍යාප්තිකරණය හා ආර්ථික කටයුතු ස්ථාවරකරණය ද ඇතුළත් විවිධ අරමුණු මුද්‍රත්පත් කරගැනීම සඳහා රජයක ආර්ථික ප්‍රතිපත්තිය බලාත්මක කරන මූලික උපකරණය වශයෙන් සලකනු ලබන අයවැය උපයෝගී කරගනු ලැබේ.

සංවර්ධන රටවල රාජ්‍ය මුදල් ප්‍රතිපත්තිය සාමාන්‍යයෙන් සම්බන්ධව පවතින්නේ ආර්ථික ස්ථාවරභාවය සමඟය. සමාහාර ඉල්ලුම පාලනය කිරීම සඳහා බදු හා වියදම් මාර්ග උපයෝගී කරගනු ලැබේ. ආර්ථික අවපතනය බලපවත්නා අවධිවලදී ප්‍රබල ඉල්ලුමක් ඇති කිරීම සඳහා බදු අඩුකිරීම හෝ රාජ්‍ය වැය වැඩි කිරීම හෝ කරනු ලැබේ. මෙම උපක්‍රමය යොදනු ලබන්නේ අර්ථ ක්‍රමයේ නිපැයුම හා සේවා නියුක්තිය වර්ධනය කිරීමටය. එමෙන්ම උද්ධමනය ඇතිවිය හැකි සමාධිමත් අවධිවලදී ද සමාහාර ඉල්ලුම ඉහළ යාම සීමා කිරීම සඳහා අධික බදු පැනවීම හා රාජ්‍ය වැය කපාහැරීමද සිදු කෙරේ. හාණ්ඩ සඳහා ඇතිවන ඉල්ලුම හසුරුවා ගැනීම හා ප්‍රතිවක්‍රීය ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳ මෙබඳු ක්‍රියාමාර්ග සාමාන්‍යයෙන් අදාලවනුයේ ඉල්ලුමෙහි වෙනසියාවන්ට ඔරොත්තු දෙන්නාවූ නව සංකීර්ණ ආර්ථික ව්‍යුහයක් පවතින ආර්ථික රටාවකටය. උගත සංවර්ධන රටවලට මෙබඳු ක්‍රම ගැලපේද යන්න දැඩි මනභෙදයට භාජනය වී ඇත. සංවර්ධන ක්‍රමෝපායයන් අනුගමනය කර උගත සංවර්ධන රටවල අර්ථ ක්‍රමයෙහි ඉල්ලුම උත්තේජනය කිරීම සඳහා වියදම් වැඩිකිරීමට හෝ බදු අඩුකිරීමට හෝ උපදෙස් දීම අසීරුය. එලදී ඉල්ලුම වැඩිකිරීමෙන් සමපත් යෝජනය සඳහා අඩුවෙන් මුදල් යෙදවීම හෝ අයබදු කපාහැරීම හෝ නිසා නියත වශයෙන්ම උද්ධමනකාරී තත්ත්වයක් හටගන්නේය. එමෙන්ම අනික් අතට, උගත සංවර්ධන අර්ථ ක්‍රමයක පවා පොතේ සඳහන් අධික බදු පැනවීම හා වැය කපාහැරීම ආශ්‍රිත ඉල්ලුම හැසිරවීමේ ප්‍රතිපත්ති භාෂෙර අනුගමනය කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රසාරණ ප්‍රතිපත්ති නිසා හටගත් අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව (මුදල් සම්භාරය) අඩුකිරීමද අදාළ වන්නේ සීමිත ප්‍රමාණයකින් බව මෙහිදී සඳහන් කළ යුතුය.

සංවර්ධනය වන්නාවූ රටවල් ගණනාවකටම ඉතාමත් අඩු ආදායම් මට්ටමක් සහිත පටු ආර්ථික පදනමක් තුළ කටයුතු කිරීමට සිදුවී ඇති බව නොරහසකි. ඔවුන්ට මුහුණ පෑමට සිදුවී ඇති ප්‍රශ්නය නම් එම ආර්ථික ව්‍යුහය ඇතුලත හෝ ඉන් පරිබාහිරව තැන්පත් කරන ලද ඉතිරි කිරීම් උචිත ආයෝජන සඳහා යෙදවීමේදී පැන නගින බාධක මැඩ පැවැත්වීමයි. එබැවින් ආර්ථික රාමුවට පුනර්ජීවයක් ලබාදී ආර්ථික ක්‍රමයේ නිෂ්පාදන ධාරිතාව නංවාලිය හැකි ආයෝජන හා ඉතිරිකිරීම් මගින් මෙයට නිරවිසඳුමක් සොයා ගත යුතුය. ප්‍රවර්තන ආදායමෙන් කොටසක් ඉතිරි කිරීමේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් ප්‍රාග්ධන සංචිතයක් ඇතිකොට පමණක් මුද්‍රන් පත්කර ගතහැකි සංවර්ධන කාර්යාවලිය කෙටි කරගත හැකි මාර්ගයක් ධනවාදී රාමුවක් තුළින් හෝ සමාජවාදී රාමුවක් තුළින් හෝ සොයාගත හැකියැයි සිතීම වරදකි. අභ්‍යන්තර ඉතිරි කිරීම්, බාහිර ඉතිරි කිරීම්වලින් තරඟකර හැකි වුවද, එබඳු ආයෝජන මගින් ආර්ථික අතිරික්තයක් බිහිවී අර්ථක්‍රමයේ ශුද්ධ අගය වර්ධනය වීම සිදුවේ දැයි වගබලා ගත යුතුය. ඒ අනුව ආර්ථික සංවර්ධනය සඳහා උත්සුක වන්නේ නම් ඉතිරි කිරීම සඳහාද උත්සුක විය යුතුය. අනුගමනය කරන ආර්ථික ප්‍රතිපත්තිවලින් ප්‍රවර්තන පරිභෝජනය සීමාකිරීමට උත්සුක බවක් නොදක්වන්නේ නම් සංවර්ධන ප්‍රතිපත්තිවලින් ප්‍රතිඵල ලබාගත නොහැකිය.

ඉතිරිකිරීම් හා ආයෝජනය

ආර්ථික න්‍යායයන්හි ඉතිරිකිරීම් හා ආයෝජන පිළිබඳ සංකල්පය පරීක්ෂා කිරීමෙන් ඉතිරිකිරීම් හා ආයෝජන වර්ධනයෙහිලා රාජ්‍ය මුදල් ප්‍රතිපත්තියේ ඇති වැදගත්කම වටහාගත හැකිය. කිසියම් අර්ථ ක්‍රමයක වක්‍රීය ආදායම් වහනය පිළිබඳ මුලධර්ම ගැන සලකා බලන කල්හි සැබෑ සම්පත්වලින් කරන සෑම ගනුදෙනුවකටම සම්බන්ධව සාධක ගෙවීම් හෝ මුදල් ආදායම් හෝ පවතින බව අපි දනිමු. කිසියම් අර්ථ ක්‍රමයක ඉතිරිකිරීම් එහි ආයෝජනයට

අනුරූපවේය යන මතයෙන් අදහස් කෙරෙනුයේ පරිභෝග නොකළ මූල්‍ය ආදායම හා පරිභෝග නොකළ සැබෑ සම්පත් අතර වෙනස් නොවන සමතාවක් පවත්නා බවය. මෙම පරිභෝග නොකළ ආදායමෙන් කොටසක් පුද්ගලයන් අත අක්‍රීය මුදල් ශේෂ වශයෙන් හා ඊට අනුරූප වූ නිලධාරීන් සම්පත් නොග හෝ ඉන්වෙන්ටරි හෝ වශයෙන් සමුච්චිත වීම වැළැක්විය නොහැක. මෙම ආර්ථික පැවැත්ම යටතේ නම් ඉතිරි කිරීම් හා ආදායෝජන අතර සමතාව සැමවිටම සත්‍යවන අතර විශේෂයෙන් කොට දැක්වීමට කිසිම හරයක් නැති පුනරුත්ථයක් පමණක් බවට පත්වේ.

කිසියම් අර්ථ ක්‍රමයක් සඳහා සැලසුම් කොට ඇති හෝ සලා පොරොන්දුවන ඉතිරිකිරීම් ප්‍රමාණය එම කාලය ඇතුළත යෙද වීමට සැලසුම් කොට ඇති ආදායෝජන ප්‍රමාණය හා සමාන කිරීමට ප්‍රයත්නයක් දරන විට මෙම සංකල්පයෙහි වැදගත්කම ඔප්පු වන්නේය. නිශ්චල සම්පත් පිළිබඳ ගනුදෙනු ප්‍රමාණවත් ලෙස මුදල් තත්ත්වයට පරිවර්තනය කළ හැකි සංවර්ධනය වී ඇති ආර්ථිකයක පරිභෝග නොකළ මූල්‍ය ආදායම, මුදල් කටයුතු පිළිබඳ අතරමැදි සංවිධාන ගණන්වෙන් මගින් පරිභෝග නොකළ සැබෑ සම්පත් මිලට ගැනීම සඳහා යොදවනු ලැබේ. මෙම ආයතන ප්‍රාග්ධන යෝජනා අංශය හෝ බැංකු කටයුතු අංශය හෝ යන කවර අංශයකට අයත් වුවද ඉතිරිකරන්නා හා ආදායෝජකයා අතර ගනුදෙනු කිරීමේ පුරුක වන්නේය. මෙබඳු ආයතනික වාතාවරණයක් යටතේ සැබෑ සම්පත්වලින් සැහෙන කොටසක් ආදායෝජනය කිරීම සඳහා වෙන්කර ගන්නේ ව්‍යාපාරිකයාය. පොලී අනුපාතයෙන් පිළිබිඹුවන මූලධනයේ සාපේක්ෂක වටිනාකම හා ලාභයෙන් පිළිබිඹුවන මූලධනයෙන් ලැබෙන ආදායම අතර පවතින එම කුලීනතාවයෙන් ආර්ථික කටයුතුවල වර්ධනය හා විශාලත්වය පාලනය කෙරේ. ප්‍රාග්ධනය හා ආදායෝජනය සඳහා අධික ඉල්ලුමක් ඇතිවුවහොත්, ආදායෝජනයෙන් ලැබිය හැකි ආදායමට වඩා ප්‍රාග්ධන පිරිවැය ඉහළ නගින අතර ඒනිසා පාඩු පිට කරගෙන යන ව්‍යවසායයන් වසා දැමීමටද සිදුවිය හැකිය. එපරිදිදෝම අධික ලාභ ලැබීම හේතුකොටගෙන, නිෂ්පාදන අඩුවීම් පිටවී ගැනීම සඳහා පරිභෝජනයට ඇති සම්පත් අඩුවෙන් යෙදවීමට කර්මාන්ත හිමියන් පෙළඹීමද සිදුවිය හැකිය. එමනිසා වෙළඳ යන්ත්‍රණය මගින්, මිල ගණන්වලින් පෙන්වනු ලබන පාරිභෝගිකයාගේ තෝරා ගැනීමට අනුකූලව සම්පත් කාර්යක්ෂම ලෙස යොදාගැනීම සිදුවන්නේය. බැංකු හා මූලධන වෙළඳ පොළවල්, කර්මාන්තහිමියන්, පොලී අනුපාතිකයන්, ණයට දියහැකි අර මුදල් හා ලාභ ආදී වූ මූල්‍ය අතරමැදි අවසාන මෙම ක්‍රියා පරිපාටියෙහි සාමාන්‍ය කාර්යාවලියට අයත්වන බව පැහැදිලිවම පෙනේ.

ආර්ථිකයක ඉහත කී තත්ත්වයන්ගෙන් එකක් හෝ කිහිපයක් හෝ උනාවීම හෝ ප්‍රමාණවත් නොවීම හෝ සිදුවුවහොත්, ආර්ථික කටයුතුවල වර්ධනය හා ධාරිතාව අපේක්ෂිත මට්ටම කරා ගෙන යාමට එබඳු ආර්ථිකයකට හැකිද? ඉහත කී උනානා එකක් හෝ ඊට වැඩි ගණනක් නිසා ආදායම් වක්‍රය වහනයට බාධා ඇතිවන අතර ඉන් ආර්ථික කටයුතු කෙරෙහි අහිතකර බලපෑමක්ද ඇති වන්නේය. ආයතනික රාමුව ඇතුළත පවතින උනානාවලින් මූල්‍ය ආදායම යටිමඩ් ගැසීමට හා එමගින් ආර්ථිකයෙහි අනවශ්‍ය තොග හා භාණ්ඩ ප්‍රමාණයක් ගොඩ ගසා ගැනීමද සිදුවේ. ආදායමේ වක්‍රය වහනයෙන් එක්තරා කොටසක් ඉවත් කළහොත්, ආර්ථික කටයුතුවල ප්‍රතිලෝම දහරයක් පහළවේ. එමෙන්ම, ආර්ථිකයේ වලනයන්හි ස්පන්දනයට ඔරොත්තු නොදෙන පොලී ව්‍යුහයකින් සම්පත් වෙන්කර දීමේ කාර්යයෙහිලා ආර්ථිකයට මහ පෙන්වීමක්ද ඇති නොවන්නේය.

මුදල් බවට පරිවර්තනය නොවූ ආර්ථික ගනුදෙනුවලින් ක්‍රියාකාරී මට්ටම පහත වැටීමට ඉඩ ඇත්තේය. මෙම තත්ත්වයන්හි ඇතිවන උනානා ආර්ථික ක්‍රියාකාරීත්වය කෙරෙහි බලපානු ඇත. ආර්ථිකයේ ගනුදෙනු මුදල් බවට පත්කිරීමට ප්‍රමාණවත් හා යෝග්‍ය ආයතනික රාමුවක් මගින් හා සැබෑ සම්පත් ගනුදෙනුවල ප්‍රතිරූප වශයෙන් පවතින මූල්‍ය වත්කම් හා බැරකම් උපදවන ආන්තරිකත්වයක් මගින් ආර්ථිකයේ ශුද්ධ ධන සම්පත් වැඩිවේ. මුදල් ඉතිරි කිරීම ඉහළ ගොස් අවසානයේදී එලදී ආදායෝජන කෙරෙහි යොමුවීමද සිදුවේ. රටේ අවශ්‍යතාවන්ට ඔරොත්තු දෙන

පොලී ව්‍යුහයක් අනුවම සම්පත් විභාජනය සිදුවන්නේය. එමනිසා ආර්ථික ක්‍රම සම්පාදනය හා රාජ්‍ය මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ආර්ථිකයේ මෙබඳු ක්ෂේත්‍රයන් උත්තේජනය කිරීම සඳහා උපයෝගී කරගත යුතුය.

ආයතනික රාමුව තුළ පවත්නා උනානා හා සංවර්ධනය දිරි ගන්වන්නාවූ ආර්ථික විචල්‍යයනා රටේ අවශ්‍යතාවලට ඔරොත්තු නොදීමද ආර්ථික ක්‍රියාකාරීත්වයෙහි විශාලත්වය අඩුවීමද ආර්ථිකයෙහි සැහෙන ඉතිරි කිරීම් ප්‍රමාණයක් ඇතිකිරීමට බාධාවක්ව පවතී. ශ්‍රී ලංකාවේ පසුගිය දශකය තුළ හෝ ඊටත් වැඩි කාලයක් තුළ දේශීය ඉතිරිකිරීම් මට්ටම දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයෙන් සියයට දහතුනකට ආසන්නව පවතී. විවිධ වීට නිකුත් කරන ලද ක්‍රම සම්පාදන ලේඛනවලින් ආපේක්ෂිත මට්ටමට ආර්ථිකය නතර සිටුවීමට හෝ ආර්ථිකයේ වර්තමාන යැපුම් මට්ටම ඉහළ දැමීමට හෝ මීට කලින් තිබී ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති සමත් වී නැති බව ප්‍රකට කරුණකි. වහාම ප්‍රමුඛත්වය දිය යුතු කටයුත්තක් වශයෙන් ජාතික ඉතිරිකිරීම් මට්ටම ඉහළ දැමීමට දැඩි ප්‍රයත්නයක් දැරිය යුතු බව මින් පැහැදිලි වේ.

ස්වේච්ඡා ඉතිරිකිරීම්වලින් එය ඉටු නොවේ නම් රජය මැදිහත් වීමෙන් එය ක්‍රියාත්මක කළ යුතුව ඇත. ස්වේච්ඡා ඉතිරිකිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවීම සංවර්ධනය වන්නාවූ රටවල් බොහොමයකට මුහුණ පෑමට සිදුවී ඇති ප්‍රශ්නයකි. මෙම කාරණයට රජය මැදිහත් වන විට ඉහළ මට්ටමක බදු පැනවීමක් අවශ්‍ය වන්නේය. පරිභෝජනය සඳහා යොදාගන්නා ප්‍රවර්තන ආදායමෙන් වැඩි කොටසක් ඉතිරිකිරීමට යොමු කිරීමට දේශපාලන වශයෙන් සම්මුතියකට එළඹීමෙන් පරිභෝජනය කල්දීමේ පිළිබඳ මූලික තීරණ රජය විසින් ගතයුතු වන බව මෙයින් අදහස් වේ. කාවකාලිකව මෙය පීඩාකාරී ව්‍යායාමයකි. එසේවුවද ආර්ථික සංවර්ධනයෙහිලා අර්ථවත් ප්‍රතිඵල ලබාගැනීමට නම් තීරණ ගැනීම පමාකිරීමෙන් වගකීම පැහැර හැරිය නොහේ.

ඉහත කී උනානා ගැන සලකා බලන විට, රාජ්‍ය මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ඒ සියලුම අඩුලුහුඹුකම්වලට ප්‍රමාණවත් ආදේශකයන් නොවුවද, යෝග්‍ය ආර්ථික වාතාවරණයක් ඇති කිරීමෙන් එම අඩුලුහුඹුකම් හරිගස්සා සකස්කර ගැනීම සඳහා සාර්ථක ලෙස උපයෝගී කරගත හැකි ක්‍රමයකි. ඉතිරිකිරීම් කාර්යාවලිය උත්තේජනය කිරීම සඳහා එය යොදා ගත හැක. එබඳු ඉතිරිකිරීම් ආදායෝජනයන් සඳහා ප්‍රයෝජනයට ගැනීමට එය යොදාගත හැක. මූල්‍ය ආන්තරිකත්ව මට්ටම ඉහළ නැංවීම සඳහා එය යොදාගත හැක. සාර්ථක ප්‍රතිපත්තිය උපකරණයක් වශයෙන් පොලී අනුපාතික ක්‍රමයට නව පණක් දීමට හා යළි ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීමටද රාජ්‍ය මුදල් ප්‍රතිපත්තිය යොදාගත හැක. මේවා කිසිසේත් නොවෙනස්ව පවතින අරමුණු නොවේ. එක ප්‍රතිපත්තියක අරමුණු තවත් ප්‍රතිපත්තියක අරමුණු සමඟ සංසන්දනය විය හැකිවුවද, රජයේ යමක් ප්‍රතිපත්තිය මගින් මේවා තුල්‍ය කිරීම අවශ්‍යය.

ඉතිරිකිරීම් මට්ටම ඉහළ නැංවීම අවශ්‍යවන කල්හි රජය විසින් ස්වේච්ඡා හා අනිවාර්ය මුදල් ඉතිරිකිරීමට පෙළඹවීම සඳහා අයවැය ප්‍රතිපත්ති ප්‍රයෝජනයට ගත හැකිය. මූල්‍ය දිරිගැන්වීම් හා රාජ්‍ය මුදල් ප්‍රතිපත්තිය මගින්ද විවිධ ආයතන මගින්ද ඉටු කළ යුතු කාර්යයක් වශයෙන් ස්වේච්ඡා මුදල් ඉතිරිකිරීම් පවතී. රාජ්‍ය මුදල් ප්‍රතිපත්තියේ විෂය ප්‍රමාණය වැඩිවශයෙන්ම, බදු පැනවීමෙන් මුදල් ඉතිරිකිරීමට බලකිරීම හා සම්බන්ධව පවතින බැවින් බදු අයකිරීම ගැන මඳක් විමසා බැලීම වටනේය.

බදු අයකිරීම

බදු අයකිරීම කෙලින්ම හෝ අනියම් වශයෙන් හෝ කළ හැකි බව අපි දනිමු. ආදායම මත සාප්ත බදු අයකළ හැකිවන අතර එය වැය කළහැකි ආදායම කෙරෙහි බලපානු ඇත. වෙළඳ පොළෙන් මිලට ගතහැකි භාණ්ඩ හා සේවා සඳහා බදු පැනවීමෙන් වියදුම් මාර්ගයෙන් අනියම් බදු අයකළ හැකිය. මේ ක්‍රම දෙක යටතේම මිනිසුන්ගේ සැබෑ ආදායම කෙරෙහි බලපෑමක් ඇතිවේ. ඒ බලපෑම

ඇතිවන්නේ පරිභෝජනයට ගන්නා සම්පත්වලින් කොටසක් අයබදු මාර්ගයෙන් ඉතිරිකිරීම බවට හරවන ප්‍රමාණය අනුවය. එක්තරා අවස්ථාවක පවතින පරිභෝජනමට මහජනයා මැලිවන අවස්ථාවලදී ගතහැකි තවත් පියවරක් නම් උද්ධමන ක්‍රියා මාර්ගයකින් ආර්ථික සංවර්ධනය උදෙසා ධන සම්පත් උපයාගැනීමය. මේ ක්‍රියා මාර්ගයේ අවසන් ප්‍රතිඵලයද බදු අය කිරීමෙන් ලැබෙන ප්‍රතිඵලයට සමානය. මෙම ක්‍රියා මාර්ගයෙන් මුද්‍රිත මිදිවන්නේ රටේ සම්පත් රජය අතට යාමයි. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස මිල වැඩිවී ආදායමේ සැබෑ අගය පහත වැටෙන නිසා බදු අයකිරීමේ මූලික ලක්ෂණය එහි අන්තර්ගතව ඇත. එබැවින් මෙය වූ කලී පිරිවැය ඇති හා ඉපයුම් අතින්ද දැඩි සීමාවන්ට යටත් වූ ක්‍රමයකි. එමෙන්ම, එබඳු උද්ධමනකාරී ප්‍රතිපත්ති පාලනය කරගත නොහැකි තත්වයකට පත්වුවහොත් ලතින් ඇමෙරිකානු රටවල්, ඉන්දුනීසියාව හෝ කොරියාව බදු ඇතැම් රටවල පසුගිය කාලයේදී දක්නට ලැබුණ උද්ධමනකාරී තත්වයන් ඇතිවිය හැකිය. මේ අනුව බලන විට, ස්වේච්ඡා ඉතිරිකිරීම මගින් හෝ බදු පනවා ඉතිරිකිරීමට බල කිරීම මගින් හෝ හැරුණු විට සම්පත් පර්යේෂණය සඳහා වෙනත් ක්‍රමයක් නැති බව පෙනේ.

එසමයේද නොව, අයබදු පදනමව ඇති ඉතිරිකිරීම් වලින් අනාගත නිපැයුම වැඩිකිරීම සඳහා පූර්ව හිමිකමක් ඇති නොකෙරේ. එහෙත් බැඳුම්කර මාර්ගයෙන් හෝ වෙනත් ණයකර මාර්ගයෙන් හෝ යොදවා ඇති පුද්ගලික ඉතිරිකිරීම් කරණකොට ගෙන ණය සේවා වියදම් ඇතිවනවා පමණක් නොව රජයේ ආදායම වියදම් ප්‍රතිපත්තියට බාධකද ඇතිවේ. ප්‍රතිපත්තියේ උපකරණයක් ලෙස බදු අය කිරීමේ වෙනත් වාසි ඇත. ආර්ථිකයේ වෙළඳ බලවේගයන්හි නිර්බාධ ක්‍රියාකාරීත්වයෙන් උපදින ආදායම යළි බෙදාහැරීම සඳහා එය උපයෝගී කරගත හැක. එසේවුවත් පොදු භාණ්ඩ ශ්‍රහසාධන හා සංවර්ධන වියදම් සැපයීම සඳහා රජය අනුගමනය කරන විවිධ ප්‍රතිපත්ති හේතුකොටගෙන බදු අය කිරීමෙන් බලාපොරොත්තුවන පරමාර්ථ යටපත් වීමට ඉඩ ඇත. වියදම් ප්‍රතිපත්තියට විශාල ලෙස බලපාන බැවින් පරමාර්ථානුගත සීමා වැදගත් වේ. නීතිය හා සාමය රැකීමටද මූලික පොදු භාණ්ඩ සැපයීමටද රජය මූලික වශයෙන් බැඳී ඇත. මේ සඳහා බදු අය කිරීම අවශ්‍යය. එවිට රජයට බදු අයකිරීම් මගින් ආදායම නැවත බෙදාහැරීමේ ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කිරීමට ඉඩ ලැබේ. බදු අයකිරීමේ සාධාරණකම දැක්වීමට මෙහි දෙවනුව කී කාරණය නිසා ඇතැම් ශ්‍රහසාධන සේවා පවත්වාගෙන යාමට රජය බැඳී ඇත. තෙවනුව, ආර්ථික සංවර්ධනය උදෙසා මුදල් ඉතිරිකිරීම් උපයාගැනීම සඳහා රජයට අයබදු ක්‍රමය උපයෝගී කරගත හැකිය. නියම ප්‍රශ්නය මතුවන්නේ මෙම අවස්ථාවේදීය. එනම්: පොදු භාණ්ඩ සැපයුම නා නැවත බෙදාහැරීම සඳහා බදු අයකිරීම අවසන් වන්නේ කොතැනින්ද? සංවර්ධනය සඳහා බදු අයකිරීම ආරම්භ වියයුත්තේ කොතැනින්ද? යන්න විසඳා ගත යුතුය. ප්‍රායෝගික මට්ටමේදී මෙය වෙන් වෙන් වශයෙන් දැක්වීම කළ නොහැකි තරමය. රාජ්‍ය මුදල් වර්ගීකරණය පිළිබඳ සාමාන්‍ය ව්‍යවහාරය අනුව අයබදුවලින් ලැබෙන මුළු ආදායම ප්‍රවර්තන ආදායම වශයෙන් සලකනු ලැබේ. එමෙන්ම සැහෙන ප්‍රමාණයකට ආදායම නැවත බෙදාහැරීම පදනම් කොට ගත් වියදම් සඳහා ධනය යෙදවීමට රජයට සාධාරණ අයිතිවාසිකමක් ඇතැයි කිව හැකිය. එහෙත් කෙලින්ම රජයේ මැදිහත්වීම් ඇතිව ආර්ථික සංවර්ධනයක් ඇති කිරීම, රාජ්‍ය මුදල් ප්‍රතිපත්තිය විය යුතු යයි ප්‍රකාශ කරන රජයක් මගින් ඉහත කී කරුණු දෙක වෙන්කොට හඳුනාගත යුතු වන්නේය.

වැය අංශයට අදාළ ආර්ථික කරුණු

වැය අංශයට අදාළ ආර්ථික කරුණු තීරණය කරගැනීම අධිරාජ්‍යාධිපති ප්‍රශ්නයක්ව පවතී. අපේක්ෂිත ආදායම ප්‍රති ව්‍යාප්ති යෙහි මට්ටම හා විශාලත්වය පරීක්ෂා කිරීමෙන් මෙම ගැටළුව වෙනත් අන්දමකින් නිරාකරණය කරගත හැක. ආදායම් ප්‍රති ව්‍යාප්තියෙහි විවිධ කරුණු එකකට එකක් සාපේක්ෂක වශයෙන් ගෙන සංවර්ධන අවශ්‍යතා සමඟ සංසන්දනය කර පරීක්ෂාවට භාජනය කළ යුතුය.

ශ්‍රී ලංකාවේ ආදායම නැවත බෙදාහැරීම සම්බන්ධයෙන් දියත් කරන ලද යෝධ වැඩ සටහන්වලින් පවා බලධාරීන් සමත්ව ඇත්තේ අඩු ආදායම ලබන කොටස්වල ජීවන තත්ත්වයෙහි ආන්තික වර්ධනයක් ඇති කිරීමට පමණය. මෙම පත්තිවල පරිභෝජන මට්ටම හා ජීවන තත්ත්වයන් "අන්තිම අඩු ලංසයෙන් වත් ප්‍රමාණවත්" යයි හැඳින්විය හැකි තත්වයකට ගෙන එමට නම් තව තවත් ශ්‍රහසාධන වියදම් වැඩිකිරීමට අවශ්‍යව ඇත. මෙබඳු විසඳුමකින්, ජනතාව සදකාලීනව දුගී බවෙන් හා අසහනයෙන් මිරිකි කල් ගෙවීමට කරුණු සැලසෙනවා පමණක් නොව අප ජනතාවගෙන් වැඩි දෙනෙකු තුළ පවතින අභිමානයන් ආන්ට විශ්වාසයන් නැතිව යන්නේය. මෙයට දීර්ඝ කාලීන විසඳුමක් ලබාගත හැක්කේ රැකියා නියුක්තියෙන් ලැබෙන ආදායම පදනම පළල් කොට ජනතාවගේ ආදායම මට්ටම් ඉහළ නංවන ආර්ථික වර්ධනයක් මගිනි. රටේ ආර්ථික පිළිවෙත සර්ව-ශ්‍රහසාධන පදනමකට අයත්විය යුතු යයි එක් පක්ෂයක් කියන අතර තවත් පක්ෂයක් එය සර්ව-සංවර්ධන පදනමකට අයත්විය යුතු යයි කියති. මේ අන්ත දෙක මැදින් වැටෙන මැදහත් ආර්ථික පිළිවෙතක් ඇති බව පෙනේ. එනම් සංවර්ධන වැය සඳහා ප්‍රමාණවත් මුදලක් අයබදුවලින් ලබාගත හැකිවූ විරණීය ශ්‍රහ සාධනයකට අයත් ආදායම ප්‍රති ව්‍යාප්ති පිළිවෙතක් අපට අනුගමනය කළ හැකිය.

විරණීය ශ්‍රහ සාධනයෙන් දැනට ක්‍රියාත්මක වන ශ්‍රහ සාධන වැඩ සටහන් වර්ගවල පහාද නරක සාපේක්ෂක වශයෙන් ගෙන පරීක්ෂාවට භාජනය කිරීමට මහ පැදෙනු ඇත. මෙබඳු වියදම් වලින් වැඩි කොටසක් අධ්‍යාපනය, සෞඛ්‍යය සඳහා වැයවන අතර, මහජනයාට දෙනු ලබන ආහාර සහනාධාර වශයෙන් හා විශ්‍රාම වැටුප් වශයෙන් පැවරූ ගෙවීම් යටතේද වැය වන්නේය.

මෙහිදීද ශ්‍රහ සාධන පරමාර්ථ කොටගත් ප්‍රති ව්‍යාප්තිය ආයෝජනයෙන් හා වර්ධනයෙන් වෙසෙසින් වෙන් වූ දෙයක් ලෙස සැලකිය නොහේ. අධ්‍යාපනය, මිනිසුන්ගේ සෞඛ්‍යය හා පෝෂණ මට්ටම ඉහළ නැංවීමෙන් මානව මූලධන තත්ත්වය උසස් කිරීම සඳහා වැයවන ශ්‍රහ සාධන වියදම්වලින් සංවර්ධනයට සේවයක් ඒකාන්තයෙන්ම සැලසේ. මෙය තවදුරටත් විස්තර කළ යුතුව ඇත. සාමාන්‍යයෙන්, රජයේ වියදම් පිළිබඳ ප්‍රමිත වර්ගීකරණය අනුව ආරෝග්‍යශාලා හා පාසැල් පිළිබඳ මුල් වියදම් නිසැකවම ප්‍රාග්ධන වියදම් ලෙස ගණන් ගනු ලැබේ. එමෙන්ම අධ්‍යාපන සේවා හා සෞඛ්‍ය සේවා සඳහා උපයෝගී කරගනු ලබන කල්පවිනිත උපකරණද මෙම ගණයෙහිලා සැලකේ. එහෙත් එම සේවාවලට අයත් වැටුප් හා වෙනත ප්‍රවර්තන වියදම් වශයෙන් සලකනු ලැබේ. මෙය විවාදයට තුඩු දෙන කරුණකි. රෝහල් සඳහා සහ පාසැල් සඳහා කරනු ලබන ආයෝජනය ප්‍රාග්ධනය ලෙස සැලකේ නම්, මෙම ආයෝජනයන්හි නිෂ්පාදකතාවයට දයක වන දොස්තරවරු හා ගුරුවරුන් සඳහා වන වියදම් ද එම ගණයෙහිලා සැලකිය හැකිය. "මානව ප්‍රාග්ධනය" පිළිබඳ සාකච්ඡා සහ උපයෝගී කරගන්නේ නම් මෙම කරුණු අවිචාද යෙන්ම පිළිගත යුතු වන්නේය.

මේ කාරණය අවි මඳකට පසෙකින් තබමු. පසුගිය දශක කිහිපය ඇතුලතදී මෙරට ජනතාවට නොමිලේ අධ්‍යාපන හා සෞඛ්‍ය පහසුකම් සපයාදීමේ ප්‍රතිපත්තියක් රජය විසින් අනුගමනය කරගෙන එන්නේය. මෙහිදී පැන නගින ප්‍රශ්නය නම් මේ ශ්‍රහ සාධන සේවා සලසන ගමන්ම ලොව අනෙකුත් රටවල ඉහත කී ක්ෂේත්‍රයන්හි පවතින දියුණුවට සරිලන ප්‍රමාණවත් ප්‍රමිති තත්ත්ව යන් පවත්වාගෙන යාමට රජයට හැකියාවක් තිබේද යන්නය. කිසිම අය කිරීමක් නොමැතිව අධ්‍යාපනය හා සෞඛ්‍ය සේවා සැපයුම ප්‍රශංසනීය ශ්‍රහ සාධන කාර්යයක් වුවද සංවර්ධන කටයුතු අරභයා සම්පත් පරිභෝජනය කිරීමේනිලා රජයට ඇති හැකියාව එමගින් අඩාලවනු ඇත. එසමයේද නොව, මෙම සේවාවන් සඳහා අයබදුවලින් ලැබෙන මුදල් යෙදවීමට සිදුවී ඇති ශේෂ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතීන් පිරිහෙන්නට හැර රාජ්‍ය ආදායමෙන් තවත් වැඩි කොටසක් ඉහත කී ශ්‍රහ සාධන සේවා සඳහා යෙදවීමට රජයට ශක්තියක් තිබේදැයි විමසා බැලිය යුතුය.

මෙම ප්‍රශ්නය පිළිබඳව පැවැත්වුණු පොදු සාකච්ඡාවලදී වැදගත් කරුණු දෙකක් පැහැදිලිව හඳුනා ගැනීමට අසමත්ව ඇත. ඉන් පළමුවැන්න රජය විසින් මෙම සේවා පවත්වාගෙන යාමේ යෝග්‍යතාවයයි. දෙවැන්න නම් එම සේවා සඳහා මුදල් සොයා ගන්නා ක්‍රමයයි.

ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලන වාතාවරණය හා ආර්ථික කළමනාකරණයෙහි රාජ්‍ය කාර්යභාරය පෘථුලවිමද අනුව මෙම සේවා පවත්වාගෙන යාම පිළිබඳව රජයට ඇති අයිතිය ගැන විවාද කළ නොහේ. ඒ නිසාම මෙම සේවාවල සම්පූර්ණ මූල්‍ය වියදම රජය දැරිය යුතුයයි මෙයින් අදහස් නොකෙරේ. නීතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම හා මූලික පහසුකම් සැලසීම බදු පොදු සේවා සඳහා වන වියදම ඉයිලීම් සඳහා ප්‍රජාවගෙන් බදු අයකිරීමට රජයට අයිතියක් ඇතිවාක් මෙන්ම අධ්‍යාපනය හා සෞඛ්‍ය සේවා සඳහා බදු අයකිරීමටද රජයට අයිතියක් ඇත. බදු පැනවීමේදී සාමාන්‍යයෙන් අනුගමනය කරන සාධාරණ මූලධර්මය කඩ නොකර මෙය ක්‍රියාත්මක කළ හැක. ඒ ඒ පුද්ගලයාගේ තත්ත්වය අනුව ක්‍රමාකීන පරිමාණයකින් පිරිනමනු ලබන සහනාධාරවලින් දැනට වලංගුව පවතින වැඩි වටහත්වල අන්තර්ගත ගුණ සාධන ලක්ෂණවලට හානියක් නොවනු ඇත. නිල වශයෙන් පිළිගත් දරිද්‍රතා මට්ටමෙන් පහළ දිළිඳු ජනයාට දැනට ලැබෙන ප්‍රතිලාභ සපා හරින්නේ නැතිව, ශක්තිමත් ජීවනෝපායක් ඇති අයට ඔවුන් භුක්ති විඳින සේවාවන් සඳහා මුදල් ගෙවීමටද සැලැස්විය හැක.

සෞඛ්‍ය සේවා සම්බන්ධයෙන් එක්සත් රාජධානියේ ජාතික සෞඛ්‍ය රක්ෂණ ක්‍රමය හා සමාන වූ ක්‍රමයක් එම සේවාවල දැකියාවේ නියුක්ත අය වෙනුවෙන් ක්‍රියාත්මක කළ හැකිය. අධ්‍යාපන සේවා සම්බන්ධයෙන් එක්තරා සීමාවක් දක්වා නොමිලේ අධ්‍යාපනය ලබාදිය හැක. එනම් ශිලි අධ්‍යාපනය සඳහා රජයේ මුදල් යෙදවිය යුත්තේ යෝග්‍ය වරණය මිණුම් දක්වන ස්වභාවයට යටත්වය. ශිෂ්‍යයන්ගේ තත්ත්වය නොසලකා පොදු ආධාර ක්‍රමයක් මගින් දක්ෂ සිසුන් වෙනුවෙන් මුදල් වැය කිරීම කළ හැකිය. මෙහිදී අප පළමුවෙන්ම වරණය මූලධර්මය ක්‍රියාත්මක කිරීම පිළිගන්නවාදැයි තීරණය කළ යුතුය. එසේ තීරණය කිරීමෙන් පසුව, මහජනයාට අභිමත වන පරිදි ක්‍රියාත්මක කළ හැකි වරණය මිණුම් දැඩි රාශියක් ඇත. නිෂ්පාදකතාවය වැඩිකර සමස්ත ප්‍රජාවගේ සංවර්ධන මට්ටම හා තත්ත්වය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහාද තව තවත් සංවර්ධන ව්‍යාපෘතීන් ක්‍රියාත්මක කරවීම සඳහාද එමගින් මෙරට රාජ්‍ය මූල්‍ය තත්ත්වය සහපත් අතට හැරවීම සඳහාද දැනට සලසනු ලබන සේවා වඩා හොඳින් පවත්වාගෙන යාම සඳහාද මෙම මූලධර්මය අනුව කටයුතු කිරීම අනිශ්චිත වැඩදැයි වන්නේය.

රජයේ පවරණ ගෙවීම්වලින් වැඩිකොටසක් කැප කෙරෙන ආහාර සහනාධාරය පිළිබඳවද ඉහත සඳහන් කළ පිළිවෙත අනුව ප්‍රතිකර්මයක් සොයාගත හැකිය. මෙහිදී සහනාධාර ලැබිය යුතු පුද්ගලයන් හට දැනට ලබාදෙන ආහාර සහනාධාරය අවශ්‍යද නැද්ද යන්න ගැන ප්‍රශ්නයක් පැන නොනගී. ප්‍රශ්නය පැන නගින්නේ ආදායම් තත්ත්වය ගැන සැලකිල්ලක් නොදක්වා සියලු දෙනාටම ආහාර සහනාධාර ලබාදීමේ අවශ්‍යතාවය හා යෝග්‍යතාවය ගැන ය.

එසේවුවද, රජයෙන් මහජනතාවට ලබාදෙන පවරණ ගෙවුම් විශාල ප්‍රමාණයක් ගිලහන්නා ශ්‍රී ලංකාවේ ආහාර සහනාධාරය, ලෝකයේ වෙන කිසිම රටක නැති තරම් ආර්ථික කළමනාකරණයට අදාළ බරපතළ දේශපාලන ප්‍රශ්නයක් බවට පත්වී ඇත. බැඳු බැඳුමට මේ තත්ත්වයට හේතු වූ කරුණ වශයෙන් දශක තුනකට වැඩි කාලයක් තිස්සේ පාරිභෝගිකයින් තම පැත්තට නම්මවා ගැනීම සඳහා දේශපාලනඥයින් විසින් අනුගමනය කරන ලද ප්‍රතිපත්තිය සඳහන් කළ හැකි වුවද ඊට වඩා මූලික හේතු කීපයක් ඇත.

(අ) අඩු සංවර්ධන අනුපාතයෙන් යුක්ත වූ ආර්ථිකය යාමස්මෘත වශයෙන් නිශ්චලව පැවැති නිසා ඒක පුද්ගල ආදායම් අංශයෙන් හෝ සේවා නියුක්ති අංශයෙන් හෝ සැලෙන දියුණුවක් ඇති නොවීම,

(ආ) රටට අවශ්‍ය ප්‍රමාණයට ධාන්‍ය වර්ග මෙරටින් නිපදවා ගැනීමට නොහැකිවීම යන කරුණු දෙක මෙහිලා සඳහන් කළ යුතුය.

නවදුරටත් පාරිභෝගිකයා සතුටු කිරීම යඳහා දේශපාලන විසඳුමකට එළඹීමෙන් සිදුවනුයේ ප්‍රශ්නය තව තවත් දිග්ගැස්සීම හා රජය දේශපාලන අවුල් ජාලයේ තවත් ගැඹුරට පැවැලීම පමණි. යැපීම කෘෂිකර්මය අලෙවි මූලික අංශයක් බවට පරිවර්තනය කර, යෝග්‍ය ආයෝජන යෝජනා ක්‍රම මගින් අවම දරිද්‍රතා සීමාවට ඉහළින් පිහිටි මට්ටමක් දක්වා ගොවිතැන් ආදායම වැඩි කිරීමට වර්ධනයට නැඹුරු වූ ආර්ථික ප්‍රතිපත්තියක් මගින් මේ වඩා නිරවිසඳුමක් ලබාගත හැක.

දැනට පවතින කෘෂිකර්ම හා කර්මාන්තවල නිෂ්පාදනයට පහර පනාවඳින සේ ගවබද ගොවිතැන් නිෂ්පාදන ධාරිතාවය වැඩි කිරීම සඳහා කෘෂිකර්ම අංශයෙහිද, රැකියා ජනනය කිරීම සඳහා කර්මාන්ත අංශයෙහිද ආයෝජනය කිරීමට මුල් තැනක් දිය යුතු බව පැහැදිලිය. එහෙත් මෙම පරමාර්ථ ඉටු කර ගැනීමට අවශ්‍ය සැලසුම් හා ව්‍යාපෘති නුදුරු අනාගතයේදී සකස් කරනවා නම්, එම යෝජනා ක්‍රමවලට අවශ්‍ය ධන සම්පත් සොයා ගැනීමේ ප්‍රශ්නයට රාජ්‍ය මුදල් ප්‍රතිපත්තිය සකස්කරන්නන් විසින් මුහුණ දිය යුතුය.

ප්‍රතිපත්ති සකස් කරන්නන් විසින් අනුගමනය කළ යුතු වෛකල්පික මාර්ග ඉතා පැහැදිලිය. බදු ආදායම්වලට අනුකූල වූ මට්ටමක ගුණ සාධන වියදම් පවත්වාගෙන යාමට මැලිවීමෙන් වර්ධන කටයුතු අඩාල වන්නේය. මෙම විෂම වක්‍රයෙන් රජය මුදවා ගැනීමට ඇති අවසාච්ච මගහැරී යන්නේය. අතින් අතට, සහනාධාර කපාහැරීමේ උපාය මාර්ගයක් ගතහොත් මහජනයා වහා ප්‍රකෝපවී විරෝධය පළ කිරීමට ඉඩ තිබේ. මෙම අනතුරු දයක තත්ත්වය හේතුකොටගෙන සහනාධාර අවශ්‍ය අයට සහනාධාර ලබාදීමේ යෝග්‍යතාවය ගැන පකාහෙත්ම ප්‍රශ්න නොකළ යුතුය. ප්‍රශ්න කළ යුත්තේ, සිය පැවැත්ම සඳහා සහනාධාරයන්-බලාපොරොත්තු නොවන ජනයා කොටස් රාශියකට සහනාධාර සැලසීමේ යුක්ති සහගතතාවයයි. සිය පැවැත්ම සඳහා සහනාධාර බලාපොරොත්තු නොවන පුද්ගලයන් ඉවත් කිරීම සඳහා වරණය ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කර, සුදුසු ලෙස නියම කළ දරිද්‍රතා මට්ටමකින් පහළ ගණයකට වැටෙන පුද්ගලයන්ට පමණක් අත්‍යවශ්‍ය ආහාර සහනාධාර මිලකට ලබාදුනහොත් සංවර්ධන අවශ්‍යතාවයන් සඳහා සැලෙන පමණ ධනය උපයාගත හැකිය.

පරතරයක් ඇතිව අය-වැය පිළියෙල කිරීමේ ඵල විපාක :

මුළු ආදායමේ ප්‍රමාණයම වාගේ ප්‍රවර්ධන වියදම් සඳහා යොදා ගැනීමට පුරුදු වී සිටීම නිසා ක්‍රමයෙන් වැඩිවන සංවර්ධන වියදම සඳහා මුදල් යොදවනු ලබන්නේ විදේශීය හෝ දේශීය ණය ලබා ගැනීම මගිනි. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් ලෝක යුද්ධයෙන් පසුව මෙරටේ මුදල් ප්‍රතිපත්තිය පරතරයක් සහිත අයවැය ලේඛන ඉදිරිපත් කිරීමේ කාර්යාවලියට කෙමෙන් ළඟා විය. මෙම කාල පරිච්ඡේදය මුළුලේම ණය ලබාගැනීම වෙනුවෙන් දක්වන ලද කර්කය නම්, ආර්ථිකයේ නිෂ්පාදන ධාරිතාවය වර්ධනය කිරීම පිණිස රාජ්‍ය වැය යොදගත යුතුය යන්නයි. ණය වැඩිවීමේ වේගය මුල් වසර කිහිපය තුළ ඉතා අඩුවුවද, මෑත වසරවලදී එය ඉතා වැඩි වී ඇත.

රජය විසින් ලබාගන්නා ඕනෑම විශාල ණයක් ගැන සිතා බලන විට, ණය මුදල් පාලනයට සම්බන්ධ ප්‍රශ්න හැරුණ විට, ගෙවුම් ශේෂ ගැටළුවලින් අනුන මහා ණය බරකට කරගන්නට සිදුවීම සාමාන්‍යයකි.

මෙහිදී ණය බරෙහි කාල සීමාව හා එක් එක් පරම්පරාවට ඉන් ලැබෙන ප්‍රතිලාභයේ විචිනාකමද විගහ කර බැලීම වටී. සේවා වියුක්ත සම්පත් යොදවා ගැනීම පිණිස ලබාගත් දේශීය ණය වර්තමාන මෙන්ම අනාගත පරම්පරාවටද වාසි සහගත බව ප්‍රකට කරුණක් වුවද, ණය වෙනුවෙන් ගෙවන පොළිය වනාහි

අනාගත බදු ගෙවීම් නිසා බිල්ලට දී වර්තමාන පරම්පරාවට ලබා දෙන සහනාධාරයක් බැවින් එය ඔවුන්ට එතරම් බල නොපායි. ණය බර සම්බන්ධයෙන් සලකා බලන විට මීට වඩා සාර්ථක ක්‍රමයක් ඇත. එනම්: මහා බැංකුව මගින් පොලී රහිතව කාසි හෝ මුදල් තෝරා දීමට අවම ගැසීම හා පොලී රහිත ණයට දීම යන ක්‍රම දෙක මගින් නිර්මාණය කරගන්නා මුදල් එබඳු ව්‍යාපෘතීන් සඳහා යෙදවීමය. හුදෙක් උපයෝගී කර නොගත් එබඳු ණය මුදල් නිර්මාණය කරගන්නේ සම්පත් ප්‍රයෝජනයට යොදා ගැනීමේ පරමාර්ථය උදෙසා පමණක් නම් එමගින් එතරම් උද්ධමනයක් ඇතිවිය නොහේ. අනික් අතට, නිෂ්පාදන සාධක මනාප ක්ෂේත්‍ර යකට මාරුකිරීම සඳහා මුදල් ණයට ගන්නේ නම්, වෙළඳ පොලෙහි පොලී ප්‍රමාණය වැඩිවී පුද්ගලික ආයෝජන අනුපාතය කෙරෙහිද අහිතකර ලෙස බලපානු ඇත. මෙහිදීද අනාගත පරම්පරාවට ණය බර පැවරෙන අතර දැන් ගෙවන පොලිය වත්මන් පරපුරට ගෙවනු ලබන සහනාධාරයකි.

අවසරා දෙනෙහිදී, විදේශ ණය වර්තමානයෙහි සැබෑ සම්පත් පැවරීමක් වන අතර, නිසැකවම ණයබර අනාගත පරම්පරාව මත පැටලේ. එපමණක්ද නොව විදේශ ණය ගෙවුම් ශේෂය කෙරෙහි කෙලින්ම බලපායි. රජයේ අයවැය පරතරය පියවීම සඳහා ලබාගන්නා ණය ගනුදෙනුවල අපේ ආර්ථික ක්‍රමය තුළට කැඩී ගිය විදේශ ණය ප්‍රමාණයක් පවතින බව ප්‍රායෝගික වශයෙන් සලකා බලන කල්හි පෙන්වා දිය හැකිය. එපරිද්දෙන්ම සෘජු විදේශ ණය මුදලකින් නොපියවූ අයවැය පරතරයක් නිසා ගෙවුම් ශේෂ පරතරයක් ඇතිවන බවද සත්‍යයකි. කවර ආකාරයකින් අයවැය පියවුවද, ඕනෑම පරතරයක් ආර්ථිකයේ ජාතික ගිණුම්වල ගෙවුම් ශේෂයේ පරතරයක් වශයෙන් හෝ එසේ නැතහොත් රාජ්‍ය නොවන අංශයේ ඉතිරිකිරීමක් වශයෙන් හෝ ඉස්මතු වනු ඇත. මෙය කෙත්සඩාදේ ආදයම් අනන්‍යතා (Keynesian Income Identity) රාමුව තුළින් පහසුවෙන්ම දක්විය හැකිය.

$$* Y = C + I + G - T + X - M$$

මෙම ප්‍රකාශය වෙනස් කර නැවත මෙසේ සකස් කළ හැකිය.

$$G - T = (S - I) + (M - X)$$

- * සකේත විග්‍රහය:
Y = දළ ජාතික ආදායම	T = බදු ආදායම
C = පාරිභෝජනය	X = අපනයන
I = ආයෝජනය	M = ආනයන
G = රාජ්‍ය වැය	S = ඉතිරි කිරීම්

එක් අංශයක පරතරයක් පියවීම සඳහා ආර්ථිකයේ වෙනත් අංශවලින් මුදල් යෙදවිය යුතුවන බැවින්, රාජ්‍ය අංශයේ අයවැය පරතරයකට පෞද්ගලික අංශයේ ඉතිරිකිරීම්වලින් හා (M - X) වලින් දක්වූ අයුරු විදේශීය වත්කම් අංශයෙන් පවරා ගැනීමෙන් මුදල් සැපයිය යුතුය. විදේශීය වත්කම් අංශයෙන් ආර්ථිකයට පවරන ලද ඉතිරිකිරීම්, ගෙවුම් ශේෂයේ පරතරයක් ලෙස දක්වේ. විදේශ ණයෙන් රජයේ අයවැය පරතරය පියවීමට මුදල් සැපයෙන බව මෙයින් අදහස් නොවුවද, රජයේ අයවැය පරතරය මගින් මුළු ආර්ථිකයේ අපනයන ප්‍රමාණයට වැඩිවූ ආනයන ප්‍රමාණයක් ගෙන්වීම සඳහා ඉල්ලුමක් ඇතිවන බව එයින් අදහස් කෙරේ. රජයේ අයවැය පරතරයට අදාළ වැයකිරීම් නිසා සැලසුම් කළ ඉතිරිකිරීම් සැලසුම් කළ ආයෝජන හා සම බවට පත්වන ගෙක ඉපයුම් හා සේවා නියුක්තිය ඉහළ යන බව දක්විය හැකිය. එසේම සැලසුම් කළ ඉතිරිකිරීම් දේශීය වත්කම් අංශයෙන් මුදු නොහළ හොත් විදේශීය වත්කම් අංශයේ පරතරයක් මගින් බලෙන් ලබාගත යුතුය. රජයේ වියදම්වල වැඩිවීමකට (G) පසු බදු වැඩි කිරීමක් (T) සිදු නොකළහොත් කවර අවසරාවකදී හෝ එමගින් ආර්ථිකයේ විදේශ ණය පරතරය වැඩිවීම නොවැලැක්විය හැකිය. ආයාන සඳහා ඇති මේ ඉල්ලුම අඩුකිරීමට සාමාන්‍යයෙන් යොදා ගන්නා පිළියම නම් විනිමය අනුපාතයෙහි අගය අඩුකිරීමය. එහෙත් මේ අගය අඩුකිරීම නිසා විදේශීය ගෙවුම් තත්ත්වය තුළනය වන බව සහ රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික අංශ දෙකෙහිම ධන ආයෝජනය සඳහා ඉතිරිකිරීම් පෞද්ගලික අංශයෙන් ලබාගත හැකි බවද ස්ථිර වශයෙන් කිව නොහැකිය. මුත්‍යාන්‍යයෙහි හා ඉතාලියෙහි මෑත අත්දැකීම් අනුව, පුද්ගලික ආයෝජන පුද්ගලික ඉතිරිකිරීම් පමණට ඉහළ නැඟීම හා ගෙවුම් ශේෂ තත්ත්වය, අයවැය පරතරයට සමාන වූ තත්ත්වයකට පහත වැටීමද සිදුවී ඇත.